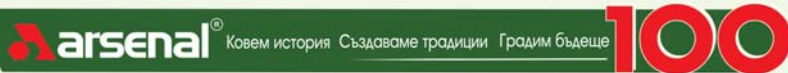

Стипендиантите
на „Арсенал“ На стр. 6

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ 100, офис 8 (срещу Митницата)

100 години „Арсенал“ в Казанлък
146 години „Арсенал“ АД

ПОКАНА

Скъпи арсеналци и ветерани на „Арсенал“,
уважаеми съграждани и гости на Казанлък!

Огромно удоволствие и висока чест е за нас да Ви поканим
заедно да отпразнуваме вековния юбилей
от установяването на „Арсенал“ в град Казанлък

на
27 септември, петък, 2024 г.

ФИРМЕН ПРАЗНИК
Ден на отворените врати
стадион „Арсенал“

- 09.00 – Спортни състезания, награждаване
- 12.00 – Официална част и юбилейен празничен концерт с участието на:
Веселин Маринов
Тони Димитрова
Сестри Диневи
КСТ „Киара-Н“
Мажоретен състав при СУ „Антим I“
ДГ „Буратино“
- Фолклорни танцови формации „Арсенал“
- Осигурено е търговско обслужване. Фирменият музей ще е отворен.

ОБЩОГРАДСКИ ПРАЗНИК
пл. „Севтополис“, 19 ч.

- Официална част
- Концерт на рок група „Фондацията“
- С участието на Веселин Маринов
- Светлинно дрон шоу
- Празнична заря

От ръководствата на „Арсенал“ АД и „Арсенал-2000“ АД

ДОПЪЛНИТЕЛЕН ФИНАНСОВ СТИМУЛ ЗА ЮБИЛЕЯ

По случай 100 години от установяването на „Арсенал“ в Казанлък, 146 години от създаването на предприятието – първото в България след Освобождението, и във връзка с юбилейния празник на дружеството, който се превръща в голямо общоградско тържество, на работниците и служителите в „Арсенал“ АД и „Арсенал – 2000“ АД ще бъде изплатен допълнителен финансов стимул. Това е премия в размер на 50% от договореното от всеки работник и служител основно месечно възнаграждение. Предложението за допълнителния стимул е на генералния директор на „Арсенал“ инж. Николай Ибушев, за което има утвърдена от него заповед.

Премията ще се начисли към работната заплата за м. август 2024 година, която ще бъде изплатена до 25 септември – точно в навечерието на големия празник, чиято кулминация в „Арсенал“ и в Казанлък е на 27 септември. Остават и традиционните допълнителни стимули, които работниците и служителите на двете дружества получават всяка година по случай фирмения празник, информира г-н Янко Костадинов, директор „Финанси и икономика“ на „Арсенал“ АД. Допълнителният финансов стимул за вековния юбилей е още едно доказателство за широката и многопосочна социална политика на „Арсенал“, която няма аналог в България.

БЕЗЦЕННА Е ТАЗИ ПОМОЩ, КОЯТО Е НАВРЕМЕ

„Арсенал“ подкрепи свой работник, чиято къща пострада от опустошителната градушка в град Шипка. Дарителите „Арсенал“ АД, „Арсенал – 2000“ АД и Коалиция „Алтернативата на гражданите“ направиха чудеса за едно шипченско семейство

Шипка не помни такава буря

За шипченци, тези горди и достойни балканджии, 13 юни 2024 година дълго ще остане в паметта им, в снимките и кратките видеоклипове, които запечатаха как за броени

От ляво надясно: Инж. Владимир Чучумишев, кметът Василка Панайотова, Боян Чуканов и един от майсторите

минути светът им се обърна на 180 градуса. Подреденото китно балканско градче, което година след година изгражда своя привлекателна визия, за половин час се превръща в опустошено селище от появилата се от изневиделица буря.

Продължава на стр. 5

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com

Ресторант Орешака Казанлък

Орешака
Балканска сграда

СТАНИ ЧАСТ ОТ НАШИЯ ЕКИП!

„НИМЕКС“ ЕООД

ЕИК 123094839

Ресторант „Орешака“

ТЪРСИ ДА НАЗНАЧИ

- Хигиенисти;
- Сервитьори;
- Готвачи;
- Управители.

Необходим документ при кандидатстване:

* Автобиография

За повече информация: 0700 70 717

МАЯ ИВАНОВА: БЛАГОДАРИЯ НА „АРСЕНАЛ“!

От януари до края на м. август Мая Иванова от 0/730 на „Арсенал“ АД изкачи три планински върха в различни точки на нашата планета, подкрепена от „Арсенал“ и Коалицията „Алтернативата на гражданите“. През м. януари 2024 г. тя изкачи най-високия връх в Южна Америка - Аконкагуа в Андите, през м. май стигна до базовия лагер на Анапурна в Хималаите, а в края на м. август стъпи на връх Казбек в Кавказ. И навсякъде тя развя фирменото знаме и знамето на България. Тези изкачвания, наситени с предизвикателства и сурови изпитания за волята и издръжливостта на човек, Мая посвещава на 100-годишнината от установяването на „Арсенал“ в Казанлък.

„Благодаря за подкрепата на „Арсенал“, чието ръководство ми гласува доверие от самото начало. Моите изкачвания на високи върхове през 2024 г. преминаха под егидата на „Арсенал“ АД - Казанлък. За връх Аконкагуа в Аржентина аз закупах така необходимата ми екипировка за 7-хилядници - яке, спален чувал, обувки, с финансовата помощ на дружеството. По-голяма-

телите на дружеството подпомагат дейности, коренно различни от ос-

Със знамето на „Арсенал“ към връх Аконкагуа - януари 2024 г.

новната дейност на предприятието, свързани със спорт, с лечение на нуждаещи се, даряват за благодородни каузи. Благодаря за възможността да работя тук, да бъда малка част от този огромен колектив. Благодаря и на инж. Неделчо Йорданов, от когото научих много в работата си и продължавам да се уча. Чест е за мен да бъда тук, сред всички вас. Благодаря!“

Това са силно емоционалните думи на благодарност на Мая Иванова, която сподели, че от самото начало на тръгването ѝ към Кавказ до завръщането ѝ на родна земя, е било едно приключение, изпълнено с хиляди препятствия, претъпкани и неизвестни. Но всичко преживяно - бурите, пороите, мълниите, каменопадите, невъзможните на пръв поглед неща, правят човек още по-силен и устойчив.

И на връх Казбек - август 2024 г.

та част от участието ми в експедициите след това - за Хималаите и за Кавказ, е финансирана от „Арсенал“. Затова, аз, Мая Иванова, сърдечно благодаря за доверието в мен, за това, че ръководи-

те и неизвестни. Но всичко преживяно - бурите, пороите, мълниите, каменопадите, невъзможните на пръв поглед неща, правят човек още по-силен и устойчив.

„АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“ ПОДКРЕПИ РАДИ МИЛЕВ

Казанлъчанинът Ради Милев участва в най-дългото бягане в света - 6-дневното бягане, за което IAU (Международната асоциация на ултрамаратонците) регистрира световни рекорди. То се провежда от 5 до 11 септември в Балатонфюред, Унгария. През последните 5 години е регистриран само един световен рекорд в състезанието при мъжете и той е български - на Ради Милев. Рекордът е на същото трасе от 2019 г.

Спортната гордост в маратонските бягания на Казанлък, а и на цяла България - Ради Милев, участва в Световното първенство на 6-дневно бягане с финансовата подкрепа на Коалицията „Алтернативата на гражданите“. Той участва за 7-и път в състезанието, като 3 пъти досега е поставял световен рекорд на него. Състезанието се организира от GOMU (Глобална организация на многодневните бегачи) и EMU (Унгарска асоциация за ултрабягане). В Унгария се провежда за 13-и път. Трасето е в парк близо до езеро Балатон, по затворен контур с дължина 898.88 метра с леви и десни завои, без право за промяна посоката на движение. През последните години това е най-силното 6-дневно бягане в света и се провежда като състезание за Световната купа. Към момента е единственото 6-дневно състезание, отличено със сребърен етикет. Тази година участниците са от 27 страни от Европа, Азия, Северна

ахела Енглари. И двамата са национални рекордьори на 6 дни, а Ради Милев е световен рекордьор в групата 70+ (на 6 дни и на 48 часа), сега участва в групата 75+. По време на състезанието всеки участник може да бяга, да ходи, да се храни, да почива, да спи... Трасето работи дено-

Състезанието през 2017 г.

Състезанието - 2023 г.

и Южна Америка. България бе представена от двама души: Ради Милев и Ми-

ношно, а изминатите обиколки и километри се отчитат електронно с чип на стартовия номер, дублиран с втори чип на крака. Резултатите се отразяват на електронно табло и могат да се следят онлайн. Денонощно има съдии. За Световното първенство Ради Милев замينا с висока цел - подобряване на световния рекорд на 6 дни в групата 75+. Рекордът е един от най-старите - от 1995 г. и вече 29 години не е подобрен. Условието за участие на състезателите имат и немалки финансови изразжения, поради което Ради Милев благодари на „Алтернативата на гражданите“ за подкрепа. По предложение на общинските съветници от Коалицията тази година той бе Вписан в Почетната книга на Казанлък.

КНСБ ОБМЕНИ ОПИТ СЪС СИНДИКАТ „ТЮРКМЕТАЛ“

Представители на най-голямата синдикална организация у нас - КНСБ, и на най-големия и силен синдикат в Турция - „Тюркметал сендикаси“, обмениха опит и добри практики по време на семинар, проведен в турската столица Анкара. България бе представена от КНСБ в „Арсенал“ АД, водени от Станка Костова, член на Изпълнителното бюро и председател на синдикалната структура в Завод 3. Официално лице от страната домакин бе Уисал Алтунджа, заместник-председател на Евразийския синдикат.

Първата тема е била свързана с устройството на „Тюркметал сендикаси“ - синдикатът на турските металработници. По време на семинара са били споделили някои данни, свързани с постигнатото от синдиката в южната ни съседка. По думите на Станка Костова, е станало ясно, че над 60% от населението на страната получава минимална работна заплата, която е 531 долара. В предприятията, където има синдикати, работната заплата е приблизително 2.5 пъти по-висока от минималната. Само 15% от работещото население са синдикални членове, поради голе-

мия брой малки семейни фирми. А общият брой синдикални членове в цялата страна е 2 милиона души, 302 хиляди от тях членуват в „Тюркметал“. Членският внос е един надник, работната седмица е 45 часа. В месеца работещите имат 4 почивни дни. Плате-

една страна, е тежка процедура, а от друга - КТД може да е само със стиснати ръце между работодател и синдикат, а не на хартия. Членският внос се използва за инвестиции или пък по време на стачка синдикалните организации могат да се грижат 6 месеца за своите стачкуващи членове и техните семейства. По думите на Станка Костова, синдикатите там строят болници, обществения, почивни станции, които се ползват на минимални цени от синдикалните членове. В Турция работодателят няма отношение към пенсионните и здравните застраховки на своите работници, всеки човек сам има ангажимент за това. За пенсионирани са необходими 20 години работещия да се е осигурявал, като възрастта при жените е 58 години, при мъжете - 60.

Третата тема на семинара с лектор Катамун Сенат е била законодателството по отношение синдикалната защита на работниците.

От името на синдикалистите, Станка Костова благодари на ръководството на „Арсенал“ АД и на инж. Николай Ибушев за съдействието, благодарение на което са участвали в двустранния семинар.

ПАК ИЗБИРАТ НАЙ-ХУБАВАТА КРЪНСКА ПЛОДОВА

След успешния старт през октомври 2023 година, конкурсът „Крънска плодова“ в най-младия град в община Казанлък се стяга за второто си издание. Още тогава Тодор Малаков, който стана кмет на Крън, обеща конкурсът за най-хубава крънска плодова ракия да се превърне в традиция. Надпреварата се проведе с подкрепата на Коалицията „Алтернативата на гражданите“ - Казанлък, чиито общински съветници и тази година се включват в инициативата и я подкрепят не само финансово, но и от все сърце. Още повече, че през 2023-а състезанието донесе много радост и настроение на жителите на града. Тогава в конкурса участваха 17 майстори на плодовата ракия от Крън, а десетки граждани наблюдаваха с интерес пивката надпревара. Журито в 5-членен състав - Янко Запрянов, Добрин Драгнев, Петър Щиринов, Иван Иванов и Венци Дуцин, оценяваха високоградусовите напит-

ки по вкусовите им качества - мекота, плодов аромат, послевкус. „Алтернативата на гражданите“ осигури и подходящо мезе. Първа награда в първото издание на „Крънска плодова“ спечели

Журито в действие

Диан Христов. Веднага след него се нареждат Димитър Димитров и Атанас Матев. Наградата на публиката взе Георги Иванов. За още по-приятната атмосфера на състезанието допринесоха изпълненията на Мълка фолклорна певческа група „Нашенци“ от Крън. Кметът на населеното място Тодор Малаков вече реди сценария за второто издание на конкурса, за да стане той още по-атрактивен и да привлече още повече майстори на хубавата плодова ракия. Събитието ще бъде отново през м. октомври.

Продължение от бр.335

СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА – БЕЗ АНАЛОГ

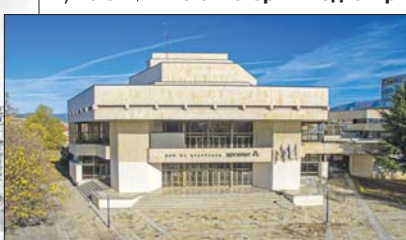
Социалните дейности в „Арсенал“ в днешно време се развиват с темпове, непознати досега в цялата му исто-

Казанлък. През 2023 г., в чест на юбилея, паркът, една истинска история под открито небе, бе изцяло

спортове. В крайно оспорвани надпревари се излъчват победители. Фирменият стадион „Арсенал“ е обновен.

Строителството на ДК, 1986 г.

Библиотеките

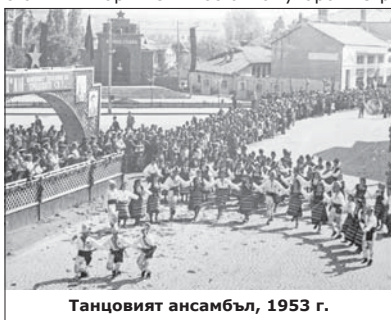

Художествената библиотека

рия. Няма сфера, в която те да не намират своите най-добри проявления.

Домът на културата „Арсенал“

Домът на културата в центъра на Казанлък е построен със средства на „Арсенал“ по проект на столичния архитект Коста Кожухаров. Строител-

Танцовият ансамбъл, 1953 г.

Ансамбълът днес

ството му започва през 1986 г., открит е за експлоатация през 1991 г.

По мащаби и функционални възможности сградата на ДК „Арсенал“ е трета в страната след НДК – София и Фестивалния комплекс във Варна. Той е домакин на престижни регионални и национални изяви – не само за арсеналци, а и за всички граждани на Казанлък и региона.

Танцовият ансамбъл „Арсенал“ води началото си от 1947 г., когато в ДВФ е сформирана танцова трупа от около 50 души, към която впоследствие са създадени народен оркестър и школа за обучение на деца на работници на завода. Ансамбълът е носител на редица престижни отличия, сред които са орден „Св. Кирил и Методий“ и званието „Представителен състав на Република България“. Има в репертоара си повече от 50 танцови произведения, изнесъл е над 3000 концерта. Има много почитатели в Япония, сред организаторите е на ежегодния Световен български фестивал в гр. Мунаката.

В Детско-юношеския фолклорен танцов състав „Арсенал“, създаден през 1982 г., танцуват над 200 деца, юноши и по-големи момичета и момчета.

Обучението по български народни танци е безплатно. Съставът всяка година печели призови места и отличия от участията си в национални и международни фолклорни фестивали и конкурси.

Музей „Арсенал“

Фирменият музей е създаден през 1974 г. като единствения ведомствен музей в страната. Историческият обект – първа категория, пази уникални експонати от 1878 г. до днес. Музеят е и рекламен център на дружеството – в него са експонирани изделия от съвременното производство на дружеството.

Пред него е разположен Централен парк „Арсенал“, чието оформяне е започнало преди 100 години, още с установяването на предприятието в

Библиотеката за художествена литература е сред малкото ведомствени библиотеки в страната. Притежава фонд от над 40 000 тома – книги от различни жанрове и различни отрасли на знанието.

Техническата библиотека води началото си още от Русенския артилерийски арсенал, 1878 г., и също е сред малкото библиотеки, функциониращи в предприятие. Разполага с над 33 000 тома техническа и енциклопедично-справочна литература, периодика, речници и др., разпределени в 88 раздела. Включена е в Системата за международно междубиблиотечно книгозаемане.

Информационните средства

През 2011 г., по идея на инж. Николай Ибушев, фирмата създава свое собствено печатно информационно издание – вестник „Трибуна „Арсенал“, който дава нов живот на в. „Заводска трибуна“. С тираж 5000 броя, с периодичност 2 пъти в месеца и разпространяван безплатно, днес това е вестникът, който Казанлък чете, част от България също. А във виртуалното пространство изданието достига и до различни точки на света.

Фирменият сайт www.arsenal2000.com е създаден през 2004-2005 г., изцяло е реновиран през 2014 г. Той предлага модерна, динамична, свежа и атрактивна визия на цялата гама от фирмени продукти. Всяко изделие е представено с NSN (NATO Stock Number), с не-

обходимата техническа информация, със снимков материал и опаковъчни данни. Сайтът е с лесна навигация, гъвкав уеб дизайн, с мобилна версия, предназначен е за широка аудитория.

През 2015 г. „Арсенал“ създава и информационния сайт zakazanlak.bg, в който

обективността на информацията и позитивните новини намират своя истински дом. Обхванати са всички сфери на обществения живот. Акцент е поставен върху „Арсенал“ – във всички аспекти на развитието на дружеството.

Спортът

За развитието на спорта „Арсенал“ не спира да работи. Всяка година за фирмения празник между заводите се провеждат турнири по различни

Художествената библиотека

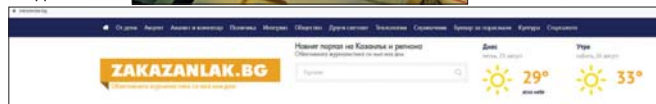

Техническата библиотека

Детско-юношеския футболен клуб „Арсенал-2000“, създаден през 2011 г., е наследник на футболните традиции още от установяването на ДВФ в Казанлък.

В него, без да заплащат такса, в отлична база и под ръководството на професионални тренери, се обучават над 140 казанлъшки деца.

Зелените оазиси на „Арсенал“

Естетизирането на работната среда – вътрешната и външната, е важна част от социалната политика на фирмата. Въпреки огромните територии – над 120 декара, парковите пространства, цветните

лехи и кътовете за отдих са изключително добре поддържани. Ежегодно, пролет и есен, се предприемат кампании по зацветяването – засаждат се над 10 000 стръка най-разнообразни цветя. Посадъчният материал се

произвежда в собствена оранжерия. В парковете и алеите има изобилие от дървесни видове – орехи, липи, кестени, борове...

За ведра атмосфера във фирмата заслуга имат и самите арсеналци, които собственоръчно оформят градинки и места за почивка. Така, с усилията на всички, „Арсенал“ потъва в зелени оазиси по всяко време на годината. А това създава истинска наслада за сетивата.

Мария Рашкова

Лиляна от 5/143:

„АРСЕНАЛ“ СИ Е „АРСЕНАЛ“!

Има места, където традициите все още са това, което са били. И хора, които ги следват. Едно такова пораснало арсеналско момиче е Лиляна Бастрева, част от фирмената Алея на трудова слава. Тя идва в оръжейницата „много отдавна“ – преди почти 20 години. Но още по-отдавна тук са рабо-

вото съществуване, през 1997-ма. Нейният профил по диплома е „Стрелково оръжие“ и специалното образование днес определено ѝ помага: „Харесвам „Арсенал“, аз това съм учила, да знам как да се справям тук“. Отличничката от Славата признава: „Мога да работя абсолютно всичко. Нищо не ми тежи, справям се, приятно е и нямам никакви намерения да променям пътя си“.

Краткият опит на Лиляна като сервитьор отдавна и завинаги е приключил в полза на оръжейницата. Не че тук е лесно, просто това е мястото, където Бастрева открива себе си в работата. Някога това е валидно и за майка ѝ и баба ѝ – и двете част от колектива на Завод 2/120. За своя си колектив Лиляна е кате-

Лиляна Бастрева получава отличieto си от инж. Николай Ибушев през 2023 г.

тили и майка ѝ, и баба ѝ. Откривам Лиляна в нелек момент от живота ѝ, току що е излязла от болница след спешен за здравето ѝ случай. Все още се възстановява, но това не просто не пречи на Бастрева да се съгласи да разговаряме точно сега, а напротив – с отговорността на стопроцентов арсеналец тя веднага казва: „Работата значи много за мен! Харесвам си работата! Винаги съм се отзовавала, когато трябва да се свърши нещо, дори неотложно, и съжалявам, че колегите не могат да разчитат на мен, докато се оправя съсем!“.

Изцяло в духа на арсеналската традиция, Лиляна, окъчител в Завод 5/143, следва духа на уважение към професията, към качеството в производството и човешкото у човека. Няколко пъти ми казва: „Тук срещнах хора достойни!“.

Лиляна Бастрева е човек, който не говори много, но говори точно. Веднага чувам: „Арсенал“ е собствен избор за мен. Съзнателно съм избрала да работя тук, доволна съм!“.

горична:

Колегите са идеални!

Кратко и ясно. Сигурно, защото вярва, че и те мислят така за голямото им семейство в цеха, казва: „Може да ги питате за мен“. За още по-голямото фирмено семейство Бастрева също е категорична – впечатлена е от срещата си с ръководството, първата ѝ среща с мениджърите и лично с генералния директор инж. Николай Ибушев по време на награждаването за Алеята на славата. Умението да се води казанлъшката оръжейница с успех я респектира. Защото това осигурява спокойствие на арсеналци и бъдеще за целия град. Лиляна казва просто: „Арсенал си е „Арсенал““.

Освен отговорността и дисциплината в работата, спокойствието и предвидимостта са другите важни неща за Лиляна Бастрева. Щастлива е, че вкъщи с нейния приятел „си живеят добре и спокойно“. Сега, когато тя се възстановява след болницата, той е неотлъчно до нея. Постепенно започват разходките, качват се и на колелетата. Така ще продължат, докато отличничката от Алеята е съсем готова да се върне обратно в 5/143, където, убедена е, я очакват. Не само, защото има много работа за вършене. Това не я плаши, точно обратното.

Диана Рамналиева

Митко от 1/104:

НАПРАВНИ ПРАВИЛНИЙ ИЗБОР

Ръководителят на участък в 1/104 Митко Манолов има интересна трудова биография. Не само като местоработата в различни сфери. И не само в България, а и в други страни. В крайна сметка избира Казанлък и „Арсенал“ – правилният, според него, избор, най-добро решение и за семейството му. От 8 години Митко работи в казанлъшката оръжейница. Вече е сред първенците в Алеята на трудова слава, признание за приноса му в дейността на дружеството.

От Родопите, през Пловдив и Стокхолм

Митко е родом от родопското село Загражден, на 20-ина километра от Кръстова гора. И макар в селището днес да са останали по-малко хора, като остани родопчанин, той винаги ще носи родния край в сърцето си. „И сега винаги, когато имаме възможност, ходим в Загражден. Особено оживено е тук лятото. Освен много къщи за гости, там има и база на Пловдивския университет. Заради особеностите на родопския говор, често ходят и изследователи на местния диалект и на бита. Родопите винаги са ми давали много положителна енергия, усеща я всеки, който е посетил този красив и неповторим край“, разказва Митко.

Той завършва Техникума по дървообработване и вътрешна архитектура в Пловдив, което обяснява дългогодишната му връзка с дървен град. Съдбата обаче определя Митко Манолов да поеме по професионални пътища, които нямат пряка връзка с изучавания в училището занаят.

Пловдив и днес е известен със силната си и авторитетна Занаятчийска камара. Майстори в различни области – часовници, бижутери, мебе-

ли и др., са прочути в цялата страна. За да получиш майсторско свидетелство, се изискват много труд, талант и упоритост. Точно по този път тръгва Митко, преминава през всички степени – чирак, калфа и майстор на занаятите. Дълги години работи като бижутер, самостоятелно или за фирма. Измисля и свои модели, някои от които продължават да се изработват и след 20 години. Натрупаните знания за метали и леенето му помагат и по-късно – след като става арсеналец.

В Града на тепетата той работи с различни метали – злато, сребро, платина, прави инкрустации, включително и върху дърво, което май е единствената му допирна точка с това, което първоначално е учил в техникума.

В Пловдив се запознава със съпругата си Димитрина, която е казанлъчанка. Вече утвърдил се в Задругата на майсторите, Митко решава да предприеме

оше една рязка промяна в професионалното си поприще, тя продължила 12 години. Негов приятел, работещ в централата на Otis в Европа, го кани да се присъедини към екипа. Това е една от най-старите и крупни компании в света за производство и поддръжка на подземни устройства (ескалатори и асансьори).

Екипът в Стокхолм е интернационален – граждани от бившите съветски републики, араби, шведи, германци... Всеки е добре приет, стига да си върши работата. „Северняците, въпреки общоприетото в България мнение, съвсем не са толкова студени и бездушни хора. Напротив, те са много по-склонни да приемат различните от тях, независимо откъде идват. Отношението към мигрантите е в пъти по-добро, отколкото в една Германия или Франция, например, където дори и да си най-добрият в екипа, на теб винаги ще се гледа като на чужденец, с известно предубеждение“, споделя Митко. Там той първоначално говори на руски, който е доста популярен език в скандинавската страна, и на английски, а по-късно овладява и френския.

„Другото, което ме впечатли в Швеция, бе отношението на хората към работата. Винаги са стриктни, спазват работното време до секундата, никога не правят компромис с качест-

вото, който работи безотказно от края на 19 век.“ Затова, когато кажат, че един асансьор е стар и затова е опасен, не му вярвай! Всичко зависи от качеството и поддръжката му. Същото важи и за всяко друго техническо съоръжение“, убеден е Митко. Във Франция, в Марсилия, се ражда най-малкото му дете – Александър, който в момента е на 10 години. Когато навърши 14, според тамошните закони, може да получи френско гражданство и паспорт.

Казанлък и „Арсенал“ – правилният избор

След дълги години в чужбина семейството решава да се завърне в родината. „Искахме да живеем в по-малък град, да ни е спокойно и уютно. Ако искахме да бъдем в голям град, можехме да се върнем в Пловдив или да останем в Стокхолм... Казанлък предлага съсем други предимства – всичко е на една крачка, вкл. планината. А и Родопите са близо. В града има поминък, животът е много по-спокоен“, обяснява семейното решение Митко.

Бързо си намират работа, а за Александър има подходящи училища. Съпругата му започва работа в сферата на социалните грижи, а той започва в „Арсенал“ АД. Постъпва като лезар в цех 104. Работата е доста сходна със занаята на бижутера, нужни са добри познания за метала, за температура на режим и времетраенето при изработката на продукцията. Опитът работата на Митко Манолов

Митко Манолов в „Арсенал“

бързо да се включи в екипа, по-старите и опитни колеги му подават ръка. В цеха се извършва леене на цветни метали, изработват се различни детайли от специалната продукция на оръжейницата. Шлосерите извършват повършителните операции. Някои от детайлите се правят в много големи серии. Работният режим на отделните професии се определя в зависимост от естеството на дейностите. Шлосерите работят само

редовна смяна, а лезарите на три смени, пет дни в седмицата. От две години Митко Манолов е ръководител на участък, като преди това е бил началник на смяна. Като повечето арсеналски кадри, минал е през всички етапи на йерархията. Харесва професията си и е сигурен, че с установяването си в Казанлък е направил правилния избор.

Синът му Александър учи в Национално училище по пластични изкуства и дизайн „Академик Дечко Узунов“. Той, очевидно, е наследил най-много от бащините си умения и таланта на творец. Поголемите му деца – 26-годишният Павел и 20-годишната София, живеят в Пловдив. Павел е рокумикант, на когото перфектно пасва бохемският дух на града на тепетата. Има редовни изяви в културни заведения там.

За семейство Манолови най-хубави са дните, в които отново са заедно, независимо къде – в Казанлък, в Пловдив или в любимите Родопи.

Димитър Бахчеванов

Продължава от стр. 1

БЕЗЦЕННА Е ТАЗИ ПОМОЩ, КОЯТО Е НАВРЕМЕ

„Бедствието поразява всичко в града ни, - разказва два месеца по-късно кметът на Шипка Василка Панайотова

започват веднага да оправят покривите си и всичко случено по къщите, подават си взаимно ръка. „Горда съм със

как лесни, защото близо 600 кв. м покрив е в много лошо състояние и част от книгите в него са били намокрени, а там се съхраняват 5000 тома.

„Точно по време на тази трескава работа получих много важно обаждане от инж. Владимир Чучумишев, ръководител-направление в „Арсенал“ и председател на групата общински съветници от „Алтернативата на гражданите“, който ме попита с какво може „Арсенал“, „Арсенал - 2000“ и „Алтернативата на гражданите“ да помогнат - връща се отново към онези напрегнати дни Василка Панайотова. - Отговорих, че в момента си почистваме къщичката

Прави се пълен ремонт на единствено възможното за целта помещение - стая без таван, с пръстен под, ползвана за цепене на дърва. И от нея правят истинска баня - изгражда се таван и цялостна ВиК-инсталация, поставят се теракота и фаянс, оборудва

лв. и предоставиха сумата в помощ на семейството му.

„Повярвах в чудеса“,

спонтанно възкликва кметът Василка Панайотова. „Всички се сплотихме в една верига на доброто и даряваме любов на хора, които са били лишени

и сякаш отново преживява целия този кошмар. - Красив лилав облак докара градушката в 18.30 часа. Доиде със силен вятър и градушка с ледени топки колкото яйце. Буквално беше апокалипсис. Завари ме в кметството и от тук гледах какви огромни поражения нанася“.

своите съграждани, защото показва достойнство и съпричастност в този толкова труден за всеки един от тях момент“, споделя още кметът на Шипка. Отзовават се и народният представител от Казанлък Илияна Жекова, политически сили, непре-

- нашият общ дом Шипка, и ще си подремим приоритетите, за да кажа от какво имаме нужда. Това обаждане беше изключително навременно, показваше заргиженост и топлота... Месец по-късно аз вече знаех къде е най-крещящата нужда от помощ в града и на 17 юли споделих, че семейство

Помещението вече придобива друг вид

се с бойлер, санитарен възел, душ, мивка, аксесоари - всичко, което трябва да има една съвременна баня и тоалетна. Само да завъртиш крана и топлата вода потича. За първи път в едно семейство, имаме твърде нередостната съдба да живеем крайно бедно и изолирано, съсредоточено, поради различни семейни обстоятелства, само в своя си свят. Дарителите в лицето на „Арсенал“ АД, „Арсенал - 2000“ АД и „Алтернативата на гражданите“ не спират до тук. Прави се връзка със септичната яма, която вече е неизползваема. Изгражда се съвсем нова септична яма, за което се правят нови изкопи и се осигурява специализирана техника. Това води след себе си преустройство на портата

от нея досега“, радва се тя. И споделя, че Чуканови са семейство с три деца - майката Радостина е на 66 години, пенсионерка по болест. Има две дъщери - 45-годишната Златина е с онкологично заболяване, а 35-годишната Веляна е с психично заболяване и е антисоциална. Синът ѝ - Боян на 44 години, е единственият, който работи и се грижи за болните си майка и сестри, въпреки че и той има здравословни проблеми.

Когато правим репортажа за Чуканови, за къщата и за добротворството, намираме Боян на строителната площадка. В отпуск е, за да бъде до майсторите. Очите му, които по думите на кмета Панайотова, досега винаги са били сведени надолу, към земята, сега глеят. И когато вижда всички тези хора, буквално запретнали ръкави да помагат, да осигуряват средства, материали, работници, техника живеят в него, скрит някъде дълбоко в душата му, покъква и се подава чрез срамеливата му усмивка. А за хората с големите сърца, които даряваха и помагаша, продължават да даряват и да помагат, остава невероятното чувство, че са обрнали живота на едно семейство в посока, за която то дори не е

Стаята, измазана с пръст и без таван, се превърна в съвременна баня и тоалетна

Чуканови не само е пострадало от градушката, но то е бедно и болно. Владимир Чучумишев от „Арсенал“ АД и главният счетоводител на „Арсенал - 2000“ АД Димитър Граматиков ме изненадаха, когато един ден направо дойдоха при мен. Заедно посетихме къщата на Боян Чуканов, работник по озеленяването в „Арсенал - 2000“. И жестът на добротворство не закъснява.

... и такава съпричастност

Дарението, което правят „Арсенал“ АД, „Арсенал - 2000“ АД и Коалиция „Алтернативата на гражданите“, не само е своевременно, но далеч надхвърля финансовите измерения. „Арсенал“ директно изпраща цял екип от подизпълнител на дружеството - фирма „Нешстрой“, отклонявайки го от своя обект. Семейство Чуканови, обитаващо 141-годишната къща, никога не е имало баня и тоалетна. Екипът, изпратен от „Арсенал“, изцяло изгражда вътрешна баня и тоалетна - от „А“ до „Я“.

Строително-ремонтни дейности кипят и в двора на семейство Чуканови

се включват в различни дейности по преодоляването на последиците от градушката. Шипченци се мобилизират,

обществени места в града, в музей „Чирпанлиева къща“, в НЧ „Светлина - 1861“. С чистилещето нещата не са ни-

Новата баня

смеело да си мечтае. Днес Шипка отново губявее, отърсила се вече от природната стихия, подредена, чиста, привлекателна, сякаш изпитанието, преминало през нея, я е направило още по-силна и горда.

Юлия Младенова

С „АРСЕНАЛ“ СБЪДВАМ МЕЧТАТА СИ

Анита Шопова е стипендиант на „Арсенал“ АД по програмата на дружеството, подкрепяща млади и амбициозни момчета и момичета, студенти във висши технически учебни заведения, избрали трудната професия на инженер. Когато тя говори за „Арсенал“, очите ѝ блестят и усмихната озарява лицето ѝ: „Това е мечта за мен – да работя като конструктор, да се занимавам с автоматизация на производство-

ника“, в Технически университет – Габрово. Тази учебна година е завършила трети курс и лятото, вместо море, планина и забавление, Анита два месеца е на стаж в „Арсенал“. Отново в КАПП, където са оценили възможности на момичето, нейната последователност, целеустременост и най-вече – желанието да бъде добра в избраната професия.

„За мен годините на практическо обучение в КАПП на „Арсенал“ са изключително ползотворни, това е една чудесна възможност за развитие. Научих много нови неща, усвоих нов програмен продукт, надграждах“, сподели Анита Шопова в последния си учебен ден в Механото през май 2021 година. Днес, 3 години по-късно, отново се виждаме с нея в КАПП и тя е категорична: „От първия ден се чувствам тук на своето място. Всички колеги ми помагат как да работя със специализираните програмни продукти, как да се справям с документацията, възлагат ми проекти. Много съм доволна от това съчетание – учение и стаж. Без практика няма как

в сплотен колектив като този в КАПП, е не само късмет, но и огромна отговорност. Затова Анита не спира да надгражда. И благодарни на всеки, допринесъл за нейния напредък в науката и техниката – на инж. Васил Вълчев, ръководител-направление КАПП, сега директор „Автоматизирани производствени процеси“ в „Арсенал“ АД, инж. Венцислав Милков – хората, които са ѝ предоставили възможността да се обучава в този отдел, на своя наставник инж. Лалю Рачев, на инж. Иван Станев, ръководител-отдел, чиято е отговорната задача да контролира правилното изпълнение на проектите, и на всички колеги, с които я среща работата ѝ в „Арсенал“. Но, за да избере точно тази фирма и професията на машиностроител, огромна заслуга има нейният баща Дамян Шопов – арсеналец, открито и започнал трудовия си път, както и нейният брат – инж. Светослав Шопов, технолог в Завод 5.

Есента ще започне с подготовка за новата учебна година в университета в Габрово. Това е нейният последен, четвърти, курс тук, след който ѝ предстои дипломна работа. „Да е живот и здраве, имам желание да продължа с магистратура“, чертае своите бъдещи планове финото момиче с мъжка професия. Всеки, който познава нейното постоянство и упоритост в постигане на целите, знае, че тя ще успее.

ДАМЯН ШОПОВ: ЗАВОДЪТ Е ВТОРИЯТ МИ ДОМ

Както се досещате, това е бащата на Анита и Светослав Шопови – и двамата от новото поколение арсеналски кадри. 40 години Дамян Шопов е в предприятието. 40 години все на едно и също място – цех 110 на Завод 1. Никога не се е местил, затова казва, че тук е неговият втори дом. След последните структурни промени в дружеството цехът преминава в новосформирания Завод 11.

Дамян Шопов започва в „Арсенал“ веднага след като завършва средното си образование в СПТУ „Фридрих Енгелс“ – така се е наричало по негово време специализираното училище към завода. Специалността му е стругаро-фрезист. Изкарва задължителна казарма и отново се връща в „Арсенал“. Първо е работник, после става настройчик на револверни гърбинни автомати и на други машини, дълги години едновременно е дъщеричка и началник-смяна, работил е на машини с ЦПУ, когато навлиза в производството. От 4 години е началник-участък. Спомня си с благодарност за подкрепата на началник-цеха Георги Ангелов, вече пенсионер. Не пропуска да отбележи добрата екипна работа и взаимоделиевието в колектива, което се дължи на настоящия началник-цех Тихомир Петров, и дъщеря – бъдещ инженер в дружеството, Дамян Шопов е щастлив, че е изградил едно поколение арсеналски кадри, които поемат щафетата от своите родители. И на които, както и на още много талантливи и амбициозни млади хора като тях, принадлежи бъдещето на фирмата.

производствените процеси тук, че няма как да не каже: „Познавам производството от „А“ до „Я“. Разбираме се прекрасно с колегите, подкрепяме се и си помагаме. Екипът на нашия участък е малък, но много задружен, което също допринася да изпълняваме

Дамян Шопов, крайният вдясно, с част от колегите си

С грамотата от ТУ-Габрово за отличен успех, по случай 24 май

то и мисля, че никъде другаде няма да намеря такава възможност да уча и да трупам практически опит и знания, както тук“.

Анита Шопова е добре позната на по-възрастните и по-опитни арсеналци в направление КАПП (Комплексна автоматизация на производствените процеси). Тя идва на стаж още по времето, когато е ученичка в Професионална гимназия „Иван Хаджииев“ и по програмата за дуално образование провежда практическото си обучение тук. Завършва с отличие паралелката със специалност „Мехатроника“ и напълно естествено кандидатства в университета. Приемат ѝ същата специалност – „Мехатро-

човек да научи толкова много“. И не пропуска да отбележи, че да си стипендиант на „Арсенал“ е изключителен стимул, защото дружеството поема изцяло семейните такси и изплаща стипендия, която е според показателя успех, но сумата никак не е малка за студент – редовно обучение. С тази сериозна финансова подкрепа не ти остава нищо друго, освен да „залягаш“ сериозно над предметите в университета и да трупаш още повече знания с практическото обучение. И допълва: „Основната ми цел засега е тази – да уча и да се развивам. Когато човек има желание, всичко се постига“.

Да попадне един млад човек

Семейство Шопови обича да отдъхва сред природата

ПЛАМЕНА ЦВЕТАНОВА ИЗБРА „АРСЕНАЛ“

Пламена Цветанова е от онези млади хора, опровергаващи песимистите, които смятат че новото поколение е без цел, без идеи и не полага достатъчно усилия за бъдещето си.

От началото на юли тя е стажант в Химическата лаборатория на Завод 3 в „Арсенал“ АД

Наесен Пламена ще започне своята втора година на следването си в Химикотехнологичния и металургичен университет в София като стипендиант на оръжейното дружество. Тя е кандидатка, до 7-и клас учи в ОУ „Мати Болгария“ в родния си град, след което завършва Езикова гимназия в Стара Загора с английски и френски език. Още там Пламена профилира своето обучение в области, които са предизвикали интереса ѝ – химия и биология. „Да овладееш добре чужд език е голямо предимство, защото това ти отваря много нови възможности и имаш достъп до много повече информация. Смятам, че това ще ми помогне при моето следване в уни-

верситета, макар че още не сме започнали изучаването на чужд език, което става в трети курс. Аз, разбира се, имам добра база, но при нашите специалности е необходимо допълнително да се развиваме, за да боравим със

специфични технически термини и понятия. Още не съм направила избора си, но обмислям дали да не запиша руски език, който не владея и никога не съм учила, като успоредно с това самостоятелно да овладявам техниче-

ските английски и френски“, разкрива част от бъдещите си планове амбициозното момиче. При приемането си в университета Пламена изпит, като получава висока оценка. Тогава, в известна степен, е изненадана, че няма много желаещи да изучават инженерна химия (два специалности е „Химично инженерство“), вероятно материал се струва доста сложен за повечето ѝ връстници. От нейния випуск са само две студентки от региона, тя и нейна колежка от Стара Загора. Това обаче ѝ дава допълнителна мотивация и увереност, че ще намери възможно най-добрата за нея професионална реализация, след като завърши.

В семейството на момичето няма арсеналци, но като всички кандидатки има близки и познати, които работят в дружеството. За стипендиантската програма на дружеството разбира от фирмения сайт. Пламена не се коле-

бае и решава да кандидатства по нея. „Всичко беше много точно и ясно написано. Първоначално изпратих CV и мотивационно писмо, след това минах и интервю.“

Стипендиантската програма на „Арсенал“ АД дава много силна подкрепа на младите хора“.

категорична е Пламена. Затова без колебания решава, вместо дълга почивка, която заслужено ѝ се полага след успешно взетите изпити, два месеца от лятото да бъде на стаж в Химическата лаборатория на Завод 3. Този стаж не е задължителен и не ѝ носи допълнителни активности в следването, затова пък дава ценен практически опит. „Юли и август бях в лабораторията. Екипът ме посрещна сърдечно, научих много нови неща и за апаратурата, с която разполагат – тя е уникална и, може би, с такава няма да имам възможност да работя или дори само да вида на друго място. Запознах ме и с методологията на различните изследвания, лаборантите са много отзивчиви и отговарят на всеки мой въпрос. Иначе, учебната година започва в началото на октомври, така че през септември ще има време за

ваканционни занимания“, споделя стажантката.

Началникът на лабораторията Станка Костова също не пести суперлативите си за Пламена. „Много се радвам, когато виждам такива млади хора, които знаят какво искат, полагат усилия и се стремят да овладеят и прилагат знанията си. Сигурна съм, че при правилната им подкрепа от преподаватели и от колегите, те ще станат добри професионалисти. А дружеството предлага много позиции за такива кадри, които са особено трудни за намиране в днешно време, независимо дали става въпрос за химия на металите, за производство на взривни вещества и барути или за други дейности. Такива уверени и инициативни млади хора наистина са бъдещето на страната ни“, категорична е Костова.

Пламена обича и да рисува. „Графиката е любимата ми техника, както и графитите. Цялата ми стая у дома е обновена от мен“, споделя младата кандидатка, избрала химическата наука за своя професионална реализация. Сега рисувана е на по-заден план, но за нея то винаги е начин да релаксира и да изяви своята креативност.

Димитър Бахчеванов

РАЦ-КАЗАНЛЪК ЗАПОЧНА ВТОРОТО СИ ДЕСЕТИЛЕТИЕ

Започна градежът на „втория етаж“ на ползотворното сътрудничество между Община Казанлък и Българската академия на науките (БАН), чийто „първи камък“ постави подписването на Меморандум за сътрудничество между двете институции. Така акад. Димитър

Димитров на тракийските царе '2024. Много добри думи за активността на РАЦ-Казанлък споделиха кметът на общината Галина Стоянова, първият ръководител на регионалните академични центрове в България акад. Димитър Димитров, настоящият ръководител на центровете проф. Александър Костов, както и от страна на Общинския съвет в лицето на заместник-председателя адв. Моника Динева. На подписването присъстваха и представители на регионалните академични центрове във Варна, Плевен, Габрово и Стара Загора.

Кметът Галина Стоянова и председателят на БАН акад. Александър Костов подписват Меморандум за сътрудничество

Димитров метафорично нарече подписването на документа между кмета Галина Стоянова и председателя на БАН акад. Александър Костов, с което продължава своята работа Регионалният академичен център – Казанлък (РАЦ-Казанлък). Негов координатор от самото начало е инж. Владимир Чучумишев, ръководител на направление „Образование, квалификация и кариерно развитие“ в „Арсенал“ АД и председател на групата съветници от Коалиция „Алтернативата на гражданите“. Събитието е посветено на 155-годишнината от основаването на БАН, 10 години от създаването на центъра в Казанлък и бе част от Празниците в Доли-

ната на тракийските царе '2024. Много добри думи за активността на РАЦ-Казанлък споделиха кметът на общината Галина Стоянова, първият ръководител на регионалните академични центрове в България акад. Димитър Димитров, настоящият ръководител на центровете проф. Александър Костов, както и от страна на Общинския съвет в лицето на заместник-председателя адв. Моника Динева. На подписването присъстваха и представители на регионалните академични центрове във Варна, Плевен, Габрово и Стара Загора. Акад. Ревалски подчерта, че в Казанлък е налице палитрата от три основни направления – научни изследвания, подпомагане на образованието и развитието на индустрията, която определя важността на града и смисъла и значението тук да действа Регионален академичен център.

Инж. Владимир Чучумишев и акад. Димитър Димитров подчертаха ползотворното сътрудничество между РАЦ-Казанлък и БАН

ДОСТОЙНО МЯСТО В НАЦИОНАЛНАТА АКАДЕМИЧНА МРЕЖА

От 2015 г. Регионален академичен център-Казанлък е неизменна част от Националната академична мрежа (НАМ), създадена по инициатива на Българската академия на науките и включваща 17 центъра. Идеята за тяхното създаване е сътрудничество и интеграция между институтите на БАН, регионалната научна и образователна инфраструктура, местната власт, индустрията и духовното развитие на отделните региони за повишаване ефективността на връзката между науката и стопанската практика.

В отчета си за първите 10 години на РАЦ-Казанлък инж. Владимир Чучумишев посочва:

„През този период се осъществиха множество контакти, както от страна на академичната, така и на регионалната общност. Проведах се 3 научни конференции в Казанлък с участието на структури на БАН и регионални организации (6-7 ноември 2015: „Връзки на развитието“, 20-21 октомври 2017: „Национална и регионална икономика – актуално състояние, потенциал, перспективи“, 10-11 май 2019: „Българската маслодайна роза и етерично маслените култури – история, традиции, наука, икономика“).

Организирахме гостуването и представянето на всички пътуващи изложби от Научния архив на БАН и Института по математика и информатика към БАН, с основна насоченост към средношколците и младите хора. Спомогнахме за осъществяване на партньорство на Ученическия институт на

БАН с казанлъшки гимназии и организиране на съвместни прояви. Създадохме сътрудничество на Централната лаборатория за приложна физика-Пловдив към БАН с фирми от казанлъшкия регион чрез РАЦ-Пловдив и РАЦ-Казанлък. Участвахме в международни конференции за дигитализация на културното наследство, като последствие организирахме и проведохме работна среща за възможностите за дигитализация на културно-историческото наследство в община Казанлък между културните институти в града и Института по математика и информатика на БАН.

На 26 април 2023 г. организирахме и представихме в зала „Марин Дринов“ на БАН фотоизложба и фотоалбум „Строи се монумент“ на казанлъшкия фотограф-художник Бедрос Азинян. Последната инициатива бе на 28 август 2024. По повод 155 години БАН и 10 години РАЦ-Казанлък бе открита документалната изложба „Българският принос в културно-историческото многообразие на Обединена Европа“ в присъствието на народни представители, почетни граждани на Казанлък, общински съветници, директори на културни институти, учители, ученици, граждани. Изминалите години бяха ползотворни за сътрудничеството между регионалните организации и структурите на БАН. И през 2024-а, и през следващите години, разширяването и задълбочаването на партньорството между науката, бизнеса и образованието остава най-важната задача пред РАЦ-Казанлък. Такива са и намеренията на община Казанлък, и програмата за бъдещите дейности“.

Инж. Йонко Монов: ОБИЧАМ ДА РАБОТЯ С МОЖЕЩИ И МИСЛЕЩИ ХОРА

От Долни Дъбник, през Хасково и Варна, до Казанлък. Казанлък – защото градът дава много добри условия за развитие на

жителното замерване за безопасност на всяка една машина в 24-те цеха, да извършват ремонта и поддръжката на техниката. Допреди

Инж. Йонко Монов в кабинета си

млади специалисти, завършили висшето си техническо образование. И защото жената е от тук, както казва народната мъдрост. Изключвайки големите градове в България, Казанлък успя да запази в голяма степен своята промишленост. А тук мястото да покажеш на какво си способен, да научиш още повече и да се развиваш е „Арсенал“. Така главният енергетик на Завод 1 в дружеството инж. Йонко Монов описва своя житейски и професионален път.

Роден е в Долни Дъбник, средното си образование завършва в Техникума по електротехника в Хасково, а студентските му години преминават във Варна в Техническият университет, където завършва специалността „Компютърна техника“. И накрая идва в центъра на България. От града на розите е съпругата му Румяна, а и сериозен аргумент за този избор е жилището, което младото семейство не може да си позволи в морската столица.

В „Арсенал“ започва като електрик в Завод 6. В началото знае само пътя от завода до дома си и обратно, но постепенно свиква с града и се чувства част от него. От юни 1998 г. е назначен за гл. енергетик „Комплекс-1“, в чиято структура влизат Завод 1 и Завод 14, който е на площадка Шейново. Два месеца по-късно, поради промяна в производствената структура на „Арсенал“, започва преместване на оборудването от Шейново на територията на фирмата в Казанлък. Инж. Йонко Монов е инициатор и участник да се направят нови изчисления и да се реализира ново, много по-мощно, електрозахранване на Завод 1, което да поеме допълнителните мощности, с които се натоварва. Изгражда се и оптична мрежа.

„Когато разбрах за какво става дума, се прибрах вкъщи и изнамерих МТ-схемите, които сме правили в техникума. Направих пълни изчисления и проектиране на ново електрозахранване на Завод 1, – разказва инж. Монов, връщайки се назад в годините, а те само в Завод 1 са 26. – Исках да се занимавам с програмиране, но така се случиха нещата, че работя по специалността си от техникума – електротехника и енергетика. В техникума са най-хубавите години в живота ми, а това, което получих там като теоретични и практически знания, е безценно – висшето образование дава една степен по-висока теоретична квалификация“.

След 2000-та година Йонко Монов става началник-отдел „Енергомеханичен“, а 8 години по-късно е назначен за главен енергетик на Завод 1. Обемът от работа, която извършва отделът, в който има и главен механик, е огромен. 74-мата души ел.монтьори, електронници и монтьори имат отговорната задача да обезпечат енергийно целия Завод 1, да правят задъл-

няколко години машините са били в по-голямата си част стари, често се повреждали и са изисквали по-сериозна поддръжка. Но сега положението е много различно – в цеховете навлизат нови, модерни машини, които не са налага да се ремонтират, както е било по-рано. Паралелно със задачите в Завод 1, вървят и отговорностите, свързани с внедряване на оборудването в Завода в Стара Загора. Енергетиците са ангажирани с изготвянето на задания, с разработването на проекти и осигуряване електрозахранването на машините и съоръженията, изграждането на ел.таблата и осветлението, т.е. всичко, което е необходимо, за да се „покрие“ енергийно завода, споделя инж. Монов. Там процесите са напълно автоматизирани, внедряват се роботи и манипулатори. Роботата е повече от напрегната, но пък носи удовлетворение, че си се справил с поредното предизвикателство. „Обичам да работя с можещи, мислещи и знаещи хора, – казва главният енергетик на Завод 1. – С тях си говорим на един и същ език, разбираме се от половин дума“. И призовава, че е гордост за всеки ръководител да има екип от добри специалисти. „Виждам, че има млади момчета, те са надеждата ни, че ще поемат след нас“, искрено се радва той. Йонко Монов не приема за нормално, когато постави задача, човекът отсреща да обяснява как не може да стане, вместо да търси решение. Затова предпочита хората около него, дори и да имат тежки характери, да са добри специалисти. В името на работата, свършена без компромиси. Въпреки тези високи изисквания към екипа, не е от хората, които решават проблемите със силови методи. Самият той, изключително дисциплиниран и отговорен, е намерил ефективния подход в комуникацията с колегите. Намерил е и начин да се предпази от пренапрежение. Когато дойде в „Арсенал“, мислите му са насочени само към работата тук, но и тук ги оставя, когато се прибере вкъщи. Иначе се получава прегряване.

Съпругата на Йонко Монов – Румяна Монова, работи в направление „Доставки“ на „Арсенал“. И нейните родители са арсеналци. Изключение прави синът, който се занимава с програмиране към чуждестранна фирма. Всъщност, работи в сферата, в която Йонко Монов е искал да се реализира, сбъднал е неговата мечта... Има и внук – Матео, който е съвсем малък, но няма как техничарският ген на фамилията да не е закодиран и в него.

Юлия Младенова

МИХАИЛ КАЛАШНИКОВ

Създателят на култовото оръжие на XX век

Михаил Калашников /1919-2013/ е руски оръжеен конструктор, създател на автомат АК-47 – на въоръжение в над 100 страни. Включен е в списъка на най-значимите изобретения на 20-и век и в Книгата на Гинес. Калашников има 35 авторски свидетелства за изобретенията. Написал е 6 книги. Той е генерал-лейтенант, доктор на техническите науки, академик на 16 руски и чуждестранни академии, депутат, член на Съюза на писателите на Русия, почетен гражданин на Ижевск и Алтайският край. Носител е на три ордена „Ленин“, орден „Червено знаме на труда“ и на много други отличия. Два пъти е Герой на социалистическия труд, лауреат е на Ленинския и Сталинския премия. Той е първият човек, удостоен с най-високото звание – Герой на Руската федерация, през 2009 г.

Приживе са му издигнати паметници в родното с. Куря и в Ижевск. Името му носят училища, Ижевският технически университет, 50-каратов руски диамант. Днес медал „Михаил Калашников“ се връчва на специалисти от отбранителния комплекс на РФ.

Създателят на легендарния автомат два пъти е бил на посещение в „Арсенал“ – през 1993 г. и 1995 г. През 2024 г. се навършват 105 години от рождението на знаменития конструктор.

Детството. Михаил Тимофеевич Калашников е роден на 10 ноември 1919 г. в с. Куря, Алтайска губерния. Той е 17-ото от 18-те деца, от които оживяват 8, на Тимофей и Александра Калашникови. Миша често не си дояждал, бил болнав, на 6 години почти спрял да диша. Поднесли под носа му перушина, тя не помръднала. Проявил признаци на живот, когато дърводелец започнал да кове ковчега му... През 1930 г. властите несправедливо обявили семейството за кулаци и го изселили в Сибир. През с. г. бащата починал.

От дете Михаил проявявал интерес към техниката, обичал литературата, наричали го „поетът“. Заедно с приятел, изминавайки хиляди километри пеш и на товарни вагони, се завърнал от Сибир и започнал работа в жп-депото на станция Матай в Казахстан. Там постъпил в комсомола.

В армията. През 1938 г. служил в Киевския военен окръг. Изкарал курс за механик-водач на танк и

AK-47

за пръв път проявил изобретателски си способности: разработил инерционен брояч на изстрелите от танковото оръдие, приспособление за стрелба с пистолет през амбразура и прибор за определяне моторесурса на танк. Изпратили го в Ленинград, за да бъдат пуснати в производство, но започнала войната и Михаил заминал на фронта като командир на танк. В края на 1941 г. бил тежко ранен при Брянск и настанен в болница.

Идеята за автомат. Болките не утихвали и отвлечал вниманието си с работа. Лично видял колко по-добре въоръжени са немските войници, той решил да създаде автоматично оръжие за руските бойци. Първите скици направил в тетрадка. Бил самоук, четял много.

Негоден вече за служба, от 1942 г. започнал работа в Централния научно-изследователски полигон към Главното управление на армията, където направил редица изобретения, вкл. прототипа на автомат.

AK-47. През 1943 г. започнал работа в оръжейния завод в гр. Ковров. Там завършил разработката на автомат „Калашников“: „Получи се просто, надеждно и ефикасно оръжие. АК работи при всякакви условия, стреля безотказно и след престой в земята, в калта, и след падане отвисоко“, – обяснявал 27-годишният изобретател. И, тъй като се бил консултирал със специалисти и войници, уточнявал: „Не аз създадох автомат, ние всички го направихме“.

Производството. След първата произведена серия през 1948 г., на 20 февруари 1949 г. в гр. Ижевск, където Калашников вече работел, автоматът бил пуснат в масово производство. До края на м. май с. г. било произведени 1500 автомата. Там си сътрудничел с германския оръжейник Хуго Шмайзер, създател на штурмовата пушка MP-43. Двете оръжия външно си приличали, което станало повод за нелепа лъжа

– че Калашников бил „откраднал“ АК-47 от своя колега. Истината е, че и двамата са създали прекрасни оръжия, но с коренно различни конструкции. За периода 1950-1970 г. били разработани и приети на въоръжение няколко подобрени модификации на автомат, РПК – ръчна картечница, ПК – картечница, ПКТ – танкова картечница, и много други оръжия.

От 1979 г. Калашников станал Главен конструктор и Началник на Бюрото по стрелково оръжие на Ижмаш, дн. концерн „Калашников“. За ръководителите му нямало значение, че е без диплома, те ценяли таланта му.

Изобретението на века. АК-47 се превърва в оръжейна класика, а създателят му – в легенда. На база-

та на автоматите ижевските оръжейници, ръководени от Калашников, разработили през годините над 100 унифицирани образци, в т. ч. серията ловни пушки „Сайга“.

Към началото на 1996 г. Русия е издала лицензи за производство на повече от 30 държави. В Египет, Израел, САЩ, Финландия, ЮАР и други страни, използвайки детайлите на автоматa, създават различни модели.

AK-47 е включен в Книгата на Гинес като най-разпространеното оръжие в света. Френският вестник Liberation го подрежда на първо място сред най-значимите изобретения на 20-и век. Американското списание Playboy го класира на четвърто място в списъка си с 50 продукта, променили света.

Днес над 20 държави произвеждат „Калашников“, най-много в Китай. В Русия не се произвежда, тъй като има големи наличности на склад.

За блестящите си способности изобретателят е удостоен с почесни звания и високи отличия – в родината си и в други страни. **В „Арсенал“.** Фирмата е прочута в света като производител на най-качествените АК-47 и неговите модификации. Създателят на автоматa два пъти е бил в „Арсенал“ – през 1993 г. и 1995 г. При първото си посещение той дава изключително висока оценка на

В завода в Шейново, 1993 г.

арсеналските специалисти за работата им по автоматa.

При второто му посещение ръководството на „Арсенал“ прави на Михаил Тимофеевич скъп подарък – автомат АК-74 с позлатен инкрустиран подпис на създателя и позлатен спусък.

Посещенията са документирани във фирменния музей със снимки и с личния му подпис – със Сертификат за автентичност, върху 5,45-милиметровия автомат и гладкостволната карабина „Сайга 410“, които са притежание на „Арсенал“. Такива изделия има само няколко десетки в света.

През 2003 г. генералният директор инж. Николай Ибушев се среща с Михаил Калашников на международното изложение IDEX в Абу Даби. „Оценката ми за нашата работа бе изключително положителна, – спомня си инж. Ибушев. – Нещо повече, той много се радваше, че успяваме да променим конструктивно, да модернизираме и развием неговия стар калашник“.

За отбрана, не за нападение! Великият конструктор неуморно твърдял, че е създал оръжие за защита на отечеството си, а не за нападение. Той дълбоко съжалявал, че автоматът му често се използва неправилно: „Искам да вярвам, че това оръжие ще защитава мира,

безопасността, честта и справедливостта“. Болно му било, че за 60 години са пуснати над 100 млн. единици, но само 1/10 от тях законни, останалите били фалшификати.

Малко преди смъртта си изобретателят написал писмо до руския патриарх Кирил: „Душевната ми болка е нетърпима, мъчи ме един и същ нерешим въпрос: след като моят автомат е лишавал хората от живот, то, значи, и аз, Михайло Калашников, на 93 години, син на селянка, християнин и православен по вяра, съм виновен за смъртта на много хора, пък ако ще и врагове“. Патриархът му отговорил: „Когато оръжието служи за защита на Отецеството, Църквата подкрепя и неговите създатели, и военнослужещите, които го използват“.

Интересни факти. АК-47 е изобразен на знамето на Мозамбик, на гербовете на Зимбабве, Буркина Фасо и Източен Тимор. В Самолия петя песен за автоматa. Много родители кръщавали децата си с името Калаш. Нито един холивудски блокбастър не минава без АК-47. Най-много паметници в чест на автоматa са издигнати в Северна Корея, най-големият е в Египет. В Холандия има музей за АК. В Удмуртия има монети с контурите на

– Екатерина Астахова, имат син Виктор, който створал конструктор в Ижмаш. Втората му съпруга е Екатерина Моисеева – московчанка, чертожничка. Докато Калашников работел по автоматa, тя превърнала скиците му в чертежи. Той казал, че това е „брак, сключен в небесата“. Семейният им живот започнал в една стая от 12 квадрата. Заедно отглеждали 4 деца: дъщерята на Моисеева

Калашникови

– Нелли, двете им общи дъщери – Елена, оглавяла по-късно фонд „М. Т. Калашников“, и Наталия, и сина на конструктора – Виктор, чиято майка починала.

Щастием им продължило 30 години. През 1977 г. Катя, на 56 години, починала. А през 1983 г. Калашников понесъл още един удар – при катастрофа загинала дъщеря му Наташа. Изобретателят намирал утешение в работата. Ходел на лов и за риба, на вилата си отглеждал рози, тревата косял със собственооръчно направена газокосачка.

Последните години. Конструкторът упорито не желал да смени Ижевск с други градове. Работел до последно, изобретателската му мисъл нямала покой, имал паразитно ясен ум. И на над 90 можел набързо да скицира детайл или възел. Тайната на дълголетиего му: подарил една от тях на Кофи Анан –

генерален секретар на ООН. Руският топ баскетболист Андрей Кириленко, роден в Ижевск, е играл под номер 47 в NBA с пряхора „АК-47“. С маркията „Калашников“ са пуснати тениски, чадъри, ножове, часовници, водка в бутилки с формата на АК.

Обществената работа. Калашников бил два пъти депутат, президент на Съюза на оръжейниците и на Обществения фонд на него-

во име в Ижевск. Четял лекции в Ижевския технически университет, бил негов почетен професор. От 1952 г. бил член на КПСС, а от 2001 г. – на ПП „Единна Русия“.

Семейният живот. Михаил Тимофеевич малко говорел за личния си живот. С първата си съпруга

ден дом за велики личности, свързани с руската военна история. Първият, положен там, бил Михаил Калашников.

В знак на огромна признателност през 2017 г. в Москва е открит паметник на именития конструктор.

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Владимир Чучумишев, Янко Запрянов, Добрин Драгнев, Петя Папазова, Иван Иванов.

Редакция: Юлия Младенова – гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Димитър Бахчеванов, Невена Атанасова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД.

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“: Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg, Диана Рамналиева, e-mail: di_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12, mvrashkova@abv.bg; Димитър Бахчеванов: 0888 21 01 00, e-mail: dibac@abv.bg